

ᐃ ᐃ ᐃ ᐃ ᐃ ᐃ ᐃ

Տարեկան զին Է Պարսյ չմր. 8 ՄՆՃ.
 , , , Գաւաւաւայ 10 ՄՆՃ.
 վեցամսիկ Է Է Պարսյ 4 ՄՆՃ.
 , , , Գաւաւաւայ 5 ՄՆՃ.
 Ծանուցման տուղը մէկ տնդամբ
 մար 3 զուրուշ, երկու տնդամբ հա-
 մար 2 զուրուշ, աւելի տնդամբներու
 մար զտո ստեղծարկութիւն կըլ-
 լայ :

ᐃ ᐃ ᐃ ᐃ ᐃ ᐃ ᐃ

Գորա գաղած լրագրաց ճանրու
ծախքը խորադրուծի են զլրաց ։
Լրագրացս վերադրեալ նամակ
կամ որ եւ ինչ զրուծիւն խորագիր
— Տնորնին պիտի ուղղուի , զպա-
թիա Ստամբուլըր շատաշնի թիւ
198 , Նորո խաւ , Մասիսի զրաւեն
եակի ։
Շատիւ ծախքը չիմարուած նա-
ւակ չորիւ ունուի ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 27 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

ԲԱՂՍ.ԲՍ.ԿԱՆ

Էւրոպական լրագրաց վերջին թերթերը Բելգիայի կողմի պատե-
րագմաց նկարագիրը կը բերեն : Օս-
մանեան զօրքը Սօֆիա-Բելգիայի ճա-
նապարհին վրայ Կորնի Տուպնիքի և
Թէլիշի միջև գերք մ'ամրացուցած էին,
ուր Գրիորօֆ զօրավարը ջանացած էր
անցեալները Շէվքէթ փաշայի Բելգիա
տարած պաշարի կարավանն արգե-
լուլ, բայց հնծեալ և թնդանօթա-
ծիլ զօրքով ամրութեան վրայ փայն
յարձակած էր՝ փոխանակ կարավա-
նը զարնելու : Օսմանեան զօրքը ճա-
նապարհն ապահովելու համար ամ-
րութիւններ շինել և զօրք գրեթէ էին
Բելգիայի հետ հաղորդակցութիւն
ները կտրելու համար այն ամրութիւն
ներն առնուլ պէտք էր : Հետևաբար
Կուրքօ զօրավարն ըստ ոմանց երե-
ստի և հինգ հազար զօրօք Վիտ գե-
տըն անցաւ և Թէլիշի մօտ գերք մը
բռնեց : Հոկտ. 11/23 ին լասքարէֆ
զօրավարն որ Բելգիայի հիւսիսային
արևմտեան կողմն էր, Բելգիայի դէմ
ցոյց մ'ըլաւ օստովի ռմբակոծու-
թեամբ մը՝ որ մինչև 12/24 լուեց :
Նոյն միջոցին Կուրքօ յառաջացաւ և
Կորնի Տուպնիքի Օսմանեան զօրաց
վրայ յարձակեցաւ. պատերազմը մին-
չեւ իրիկուն տուեց. Օսմանեան զօրքը
թէ և օգնութիւն ստացեր էր, բայց
'ի վերջոյ անձնատուր ըլլալու հա-
կադրեցաւ՝ Ահմէտ Հրէֆի փաշային,
եօթանասուն սպայից և երեք հազար
հետևակ զօրաց և Չէրքէշ հնծեալ-
զօրաց հետ, չորս թնդանօթով : Անկէ
ետև իմայիշէ չազգի փաշային բըռ-
նած Թէլիշի գերքն առնուեցաւ, և
Ռուսք այս յաջողութեամբ Բելգիան
չորրորդին շրջապատեցին : Կը կար-
ծուի թէ Տուպնիքի և Թէլիշի գեր-
քերն առնուելէ ետև Բելգիա պաշար
գնացած չէ, և Օսման փաշայի յետս
նահանջման գիծը կտրուած է : Բայց
Օսման փաշա այսպիսի ծանր հա-
րուածի մը ներքև մնացող մարդ չէ.
հաւանական է որ Շէվքէթ փաշայի
հետ 'ի միասին յարձակում մ'ըլած
ըլլայ Տուպնիքն ետ առնելու համար,
և գուցէ այս պատերազմին մէջ զար-
նուած ըլլայ Կուրքօ զօրավարն, որոյ
մահուան զրոյցը իսկապէս տարած
ուած է :

Վերջին թղթաբերով եկած Ալեքսեյի լրագրայ մէջ Ալեքսանդրօրօքէն հոկտ. 18/30 թուով հեռագրալուր մը կը ժանուցանէ թէ անցեալ երկուշաբթի 17/29 հոկտ. կարսի մօտ ֆիւսիւք-բէջէջ ըստած տեղը պատերազմ մ'եղեր է, որ հինգ ժամ տևեր է, և ուր Օսմանեան զօրքն երկու հազար մեռեալ և յիսրաւոր թալլով լեռանա

Հանդեր եւն ։ Ռուսը շատ մը պատե-
րազմի գերիւններ և չորս թնդանօթ
առած են եղեր ։ Հեռագիրը կը յա-
րէ թէ երեքշաբթի առաւօտ , 18/30
հօկտ. Կարսի Օսմանեան զօրքն ըս-
պիտակ դրօշ պարզեր է 'ի նշան բա-
նակցութեան . Ռուսական բանակը
վայրկեան առ վայրկեան բանրերի
մը կ'սպասէին անձնատուութեան վը-
րայ բանակցելու համար ։ Բայց այս
ուրերուն ստուգութիւնը կասկածե-
լի է ։ Կարսի պաշարումը դեռ նոր
սկսած է , և հարկաւ ներսն ամիս
ներով տոկալու չափ ռազմավթերը
և պաշար կոյ , ուստի պահապան զօր-
քը թէ և Ռուսերը վանելու համար
յարձակում ըրած և ետ մղուած ալ
ըլլայ , անձնատուր ըլլալու հարկ չը
կայ ։ Կարելի է որ Ռուսաց սպասած
բանրերը մեռեալաց թաղման համար
ըլլոյ . Այս կէտին վրայ 'ի վերջոյ տե-
ղեկութիւն կրնայ առուել իսկ Մուս-
թաֆա փաշա իւր բանակը կը վերա-
կազմէ և կը հեռագրէ թէ ինքը թըշ-
նամեղն դէմ առ դէմ՝ նստած է և
թէ բնաւ վտանգ մնացած չէ ։ Ինչոք
Մուսթաֆա փաշայի բանակն իմայիլ
Հազդի փաշային վերադարձէն և
Պաթումէն ու մայրաքաղաքէս դնա-
յած օգնութիւններէն ետեւ բազմա-
թիւ վաշտերու հասած է . և որով
հետեւ իւր գլխըը միայն պաշտպանե-
լական է , կրնայ Կարնդ ամրութեանց
վրայ եղած յարձակումներն յաջողու-
թեամբ վանել ։

Նոյն Հեղինական լրագիրք դարձ-
նալ հուլիս 18/30 թուով Զիշթովեն
հեռագիր մը կը հրատարակեն որ կը
սէ թէ Շէվքէթ փաշա յաղթուելով
գէպ 'ի Օրխանիէ քաշուեր է ։ Այս
պատերազմին վրայ տակաւին ման-
րամասն տեղեկութիւն չկայ, և չգիտ-
ցուիր թէ արդեօք անցեալ՝ կամ ոչոր
գէպքը մ'է ։ Այնչափ Օրխանիէի և
մայրաքաղաքին միջև հեռադրական
հաղորդակցութիւնք կարած են ։

Ուսից կողմը Ռուսաց Հէլման և
Լազարեֆ զօրավարաց նկատմամբ իւ-
րոպական լրագրաց թղթակիցներէն
ունենք գրած էին թէ Հրեայ են։ Բեդ-
բըսպուրկի կաղէթ լրող իւրն այս կար-
ծիւք կ'ուզէ և կըսէ թէ «Իման Դա-
ւիթօվիչ Լազարեֆ զօրավարին զինուո-
րական կեանքը բաւական է այնպիսի
կարծիք մը ջրելու»։ Լազարեֆ Ռուսաց
բանակը մտաւ իբրեւ կամաւոր, և իւր
ամեն աստիճանները պատերազմի
գալոսաց վրայ ծառայութեամբ վաս-
տիկեցաւ։ Նա 1820 նոյեմբեր 29ին
ծնած է Ղարապաղի Շուշի քաղաքը
աղգաւ։ Հայ և կրօնքով Հայ օրթոտոք
եկեղեցոյն կը վերադերի։ 1839ին
Հետեակի զինաց գունդի մը մէջ կա-
մաւոր դրուեցաւ, 1841ին սպայի ա-
ստիճան առաւ, և 1842ին լեւոնակա-

նայց դէմ գործած քաջութեանց համար Ս. Գեորգայ կարգէն պատուանշխան ստացաւ։ Նոյն տարին կողկասի մէջ քաջութեան գործեր կատարելով՝ հրամանատար սպայ եղաւ։ Բայ ՚ի բազմաթիւ պատուանշաններէ ոտիկ դայոյն մ'ալ ընդունած է վրան « վասն քաջութեան » արձանագրութեամբ։ Լազարէֆ կիսաբաժնի զորավարի (լիւկա) աստիճան առած ժամանակաւ, իմանգումայն կեդրոնական ճաղատանի զինուորական կառավարիչ անուանեցաւ։ 1863ին զորաբաժնի զորավար (Ֆէրիզ) անուանեցաւ, և կողկասեան բանակին զորաբաժիններէն մին իւր հրամանաց ներքեւ դըրուեցաւ։ Պատերազմի մէջ իւր մեծ փորձառութիւնն առանց վտանգի եղած չէ, և շատ անգամ վիրաւորուած է։ Լազարէֆ ներկայ պատերազմին մէջ ալ Ռուսաց շատ մեծ ծառայութիւններ ըրաւ, և բայց յայլոց՝ Սուպաթանի առջև Օսմանեանց յարձակումները վանեց, և Մուրիմար փայլի հաւել կողմն ալ այն մեծ չարժուէր կատարեց, հետն ՚ի Սիասին հեռագրական [թել տանելով], շարժում մը որ Օսմանեան բանակին վրճուական հարուած մը տալու գլխասար միջոցն եղաւ ։ »

Թալիշ լրագիրն անցեալներն Միշգիրի դեպքան Պ. Լէլբաթի միջոցաւ չօրնալի ծովագլխին և Մեզգիւր խորհրդարանին անդամներէն երկու անձանց վէհ. Սուլթան Ապտուլ-Համիտ Բի հետ ըրած տեսակցութիւնը կը նկարագրէ վէհ. Սուլթանն ոտքի վերայ եղնելով իւր հիւրերն ամենայն յարգանքով ընդունել և հրաւիրելով որ նստին ։ Խօսակցութեան սկսելով Նորին Կ. Վահագնաւորիւնն, պարքունեաց ֆէրիզ Սայիտ փաշային թարգմանութեամբը կը խօսէր յայտարարել է թէ իւր հաստատութեամբն է Սահմանագլուխին և խոտացեալ բարենորոգումներն ամբողջագէտ Գ. Գործ գնել ։ Հաւաստութեան սկզբունքը լիովին վերահաստատել, և յարել է թէ ինք ստիպւած է հին նախապաշարմանց հետ մնալու, որով վերանորոգ ման գործընտանոցնաւ որ իրեղև կրնայ իրարել ։ Ի վերջոյ փափաք յայտնել է թէ օտար տէրութիւնք ալ հրապատարական իրաւ ատտութիւնը վերցնեն, որպէս զի օրէնսդրական միաձուլութիւնընայ հաստատուել Թուրքիոյ մէջ

Բեղդարպուրիկի պաշտօնական Մէ-
ռափէ կրտիչին հետեւեալ տեղեկու-
թիւնները կը հրատարակէ Զիշիմով
և Թրնտովայի շրջականերէն բռնուա-
ր Պուլթար աւազակախումբի մը վրայ
տեղեկութիւնք՝ որք Պուլթարաց կաղ-
մէ ՚ի գործ գրուած խօդածութեան
վրայ կրնան գաղափար մը տալ նոյն

խոսկ իրենց պաշտպաններուն վկայութեամբ :

“ Զիջիմովի պատերազմական առեւտրն քիչ օրէն Պոլսից աւարտուած հրօսակումբ մը պիտի դատէ , որը Զիջիմովի շրջանակին ստորկանում Թեան դուռէ Միկայիլովի տեղակալ զինդպարտի խնամքը բռնուած են :

« Յիշեալ հրոսախուժմին գլուխն է իկոյէֆ անուն Պուլղար մը, իսկ գլխաւոր անդամներն են Եօրտան խորիցանօֆ անուն քահանայ մը, որ դանձապահի պաշտօն կը կատարէր, և Եօրկի Հօբբաթէն անուն մանկավարժ մը :

“ Կրկէֆ իւր խումբին հետ ձիով գիւղերը կը պտտտէր և գիւղացիները դռնմարել տալով կը ծանուցանէլ թէ ուսսական օրէնքն հրատարակելու եկած է. հետևաբար յանուն ուսսական օրինաց՝ ցորեն , կենդանի , ձի և ստակ կը պահանջէր իւր թէ ուսսական բանակին պիտոյից համար , և եթէ բնակիչներէն ոմանք դիտողով թիւն մը՝ ընէին , անկնայ ձաղկելէ կուտար խարդաղանաւ , և բոլոր ուզածը բռնուլ թեմաբ կ'ստանար առ մարի մը մէջ արձանագրելով :

« Թուրք և թաթար զիւղերուն մէջ իկեցե՞ն նախ հրաման կրնէր հաւաքեալ գիւղացւոց որ իւր ձեռքն ու ոտքը համբուրեն . յետոյ զիւղին ունեւոր բնակիչներուն տունները կերթար կարգաւ, և ուզած ապրանքը կը քաշէր կառնուր : Եթէ տան մը մէջ դատած ստակն իւր առած տեղեկու թեանց չպատասխանէր, սոսկալի չար շարանքներով տանտէրը կ'սպաննէր : Եօրտան քահանայն և խումբէն գրօշակիրը՝ Հաշէմ մասնաւորապէս նշաւաւոր եղած էին այս նոգիկալի գործողութեանց մէջ : Հրոսախումբն այսպէս մարդ մ'սպաննէր էր Պաթադ գիւղի մէջ, չորս մարդ Նէտէնին մէջ, եօթն ալ Վէրպօլքայի մէջ : Այս կերպիւ յափշտակած ստակները մեծ գումարներու պէտք էր հասնէին, որովհետեւ Նէտէնի մէջ սպաննած չորս թուրքերէն մին 1000 լիրա, ուրիշ մը 120, երրորդն 70 և չորրորդն ալ 150 լիրա տուած էին : Բէթրէշի մէջ աւագակախումբն 2000 լիրայի դուար փաճաւոր է :

“ Միխայելով Գնդապետը բազմաթիւ գիւղեր պարտելով՝ գոյցաւած բազում ապրանք ձեռք ձգեց, չորապարծններուն համախոհ կամ մեղատկեց մարդիկ գտաւ, որովհետեւ այս խումբն ընդարձակ ճիւղեր տարածեր էր Ձիշթօփի և Թրնօպայի շրջակայ գիւղորէից բնակիչներուն մէջ, որք անոր գոյցած կամ յափշտակած նիւթերը կը պահէին, կը փոխադրէին և կը վաճառէին, Միխայելով Գնդապետը բոլոր գտած ապրանքները տէրերուն զարձուց ։

“Գրեթէ ամեն գիւղերու մէջ չա-

բազմաթիվներէն ծնած ամ կամ վերա-
ւորուած մարդ ինչ ներկայացուցեցան
իրեն : Պատժագի մէջ կիցէֆ և իւր
ընկերները բազմաթիւ ազգականց
տախը բռնաբարած էին : Միտայիւրի
դատարիք Պոլսի մը ձեռք ձգեց
Սթէֆան Սթէֆանովի անուն , որ կի-
ցէֆի դուստրներուն հետ պարտող
չորս Պոլսիցիացի հետ զէն 'ի ձեռքին
չարչարեր է թէնչա և Մէքիլ գիւ-
ղերուն բնակիչներն , և 12էն 15 տա-
րեկան եղող տասնէ հինգ թուրք աղ-
ջըկանց պատիւը բռնաբարած է :

« Այս ամեն չարագործները զին-
ւորական հսկողութեամբ Զինված զը-
կուցեցան » :

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱՆՈՆ ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մայրաքաղաքիս թուրք լրագիրք
հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հը-
րատարակեն կազմի Ահմէտ Մուսթաֆա
փաշայի վիճակին վրայ :

« Ռուսք մեծ զօրութեամբ Տէլէ-
Պոյնուր անցքին մէջ Մուսթաֆա փա-
շայի վրայ յարձակեցան : Մեր աջ
թիկն զօրքերը քաջաբար դիմագրե-
ցին և յաղթութիւնն իրենց կողմն էր :
Երբոր Ռուսք բռնեց զօրութեամբ
մեր կեդրոնին վրայ յարձակեցան որ
տիրապայծէ էր , հետեւաբար մեր զօր-
քերն հարկաւորեցան կարճի ամբու-
թեանց մէջ քաջուիլ , որ առաւ աղ-
շար և ազգամովսէրք գտնուելով կըր-
նան Մուսթաֆա և իւրայիլ Հազգի
փաշայից և այլ զօրավորաց հրամա-
տարութեամբ զօրեղ գիմադրութիւն
մընել թշնամեցին » :

Նոյն լրագիրք կը ծանուցանեն
նաեւ թէ անկէց երկու շաբաթ առաջ
մայրաքաղաքէն զրկուած օգնական
զօրքէն հինգ փաշա զօրք՝ Բաբերդի
մօտէն անցնելով կարին քնացած ժա-
մանակ Ռուսական զօրադուռի մը
պատահելով կռուեր և Ռուսերը վա-
ներ են , բայց իրենց հրամանատար
Ֆէրիք Բիֆաթ փաշան վիրաւորուե-
լով՝ պարտաւորուեր են Բաբերդ քաջ-
ւիլ և միւս օգնական զօրաց հասնե-
լուն սպասել :

Աթէնքէն եկած վերջին լրագիրք ,
կարսի պարագայ առջեւ (Բիւշիւք-
քէօյի) հոկտ. 17/29ին Օսմանեան պա-
հպան զօրաց կրած պարտութիւնն և
կարսի վրայ սպիտակ դօշ պարզիլը
ծանուցանող Ալէքսանդրաթի հե-
ռագրէն ետեւ՝ հոկտ. 19/31 թուով
Տիֆլիսէն քաջուած երկրորդ հեռա-
գիր մը կը հրատարակեն ծանուցանող
թէ կարսի անձնատուութեան զօրաց-
ները գաղթեր են և թէ կարս պա-
շարեւելով կը աւաւանդին :

Պատիւէն լրագիրն Օրիւնիէն
հոկտեմբեր 24 թուով եկած մասնա-
ւոր հեռագրէն մ'առնելով կը ծանու-
ցանէ թէ հոկտ. 16/18ին Ռուսասիայ
կուսին մէջ Զէքքէնէրը Ռուսաց
կուրքօ զօրավորին վրայ յարձակե-
լով հինգ տեղէն զարկեր սպաններ
են : Այս լուրը Շէվքէթ և Սիւլէյ-
ման փաշաներէն եկած հեռագիրք
ալ կը հաստատեն եղեր :

Լոնտոնցիէն եկած հեռագիր մը
կը ծանուցանէ թէ Անգլիոյ նախա-
րարաց գլխի Լորտ Պիքսֆիլտ մօտ
օրերս ընելիք մէկ տանաբանու-
թեան մէջ պիտի յայտարարէ եղեր
թէ Անգլիա չպիտի թողու որ Ռու-
սիա Օսմանեան Հայաստանը գրաւէ :

Վաղըթ լրագիրն այս առաւ թը-
ւով կը ծանուցանէ թէ Բլէյնայի մօ-
տերէն երէկ եկած հեռագրերը լուր
կուսան թէ Բլէյնայի կողմէն թնդա-
նօթի հեռաւոր ուղղումնք կը լսուին :

յորմէ կը հետեւի թէ Ռուսք Բլէյն-
այի ամբողջապէս պաշարուելուն վը-
տահ չըլլալով , յարձակման ևր առնու-
կաշխառին :

ՀՆՈՒԱԳՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վիէննա 6 նոյ .
Ռուսիոյ կառավարութիւնը Զինա-
տանի հետ ունեցած վէճին պատճառաւ
Զինատանի սահմանադրին վրայ հսկո-
ղութեան բանակ մը կազմեց :

Փարիզ 6 նոյ .
Բուլգէ-Քէրմէի նախագահութեամբ
նոր նախարարութիւն մը կազմելու խոր-
հուրդը չյաջողելով , ներկայ նախարա-
րութիւնը պիտի մնայ և վաղը ժողովնե-
րուն պիտի ներկայանայ :

Այս երազութիւնը Պորտլին մէջ եր-
կուզ պատճառելով՝ դադարեցան պար-
տուց բաժնեթուղթերը մէկ ֆրանքի մօտ
ինկան :

Վիէննա 6 նոյ .
Ռուսիայէն եկած նամակներ յիշա-
փարական մասնաժողովի մը գոյութիւնը
կը ծանուցանեն : Այս պատճառաւ բազ-
մաթիւ անձինք բռնաբարուեր են :

Քուէսթոնտան Բօլիթի լրագիրը Պուք-
րէշէն հեռագիր մը կը հրատարակէ ծա-
նուցող թէ Քաղաքաթի Ռուսական թիւ-
ղանօթները նոյ . 3ին Վիսիլի կողմը նոր
մարտիցի մը շինութիւնն արդիւնաւ փորձ
մընելով թուրքերն իրենց շինուած մարա-
կոցները բաշին և Ռուսին մարտիցները
չորս ժամ տատկապէս ամրակոծեցին ,
որով բազմաթիւ տուներ վնասեցան :

Փարիզ 7 նոյ .
Այսօր միջադէպ մը տեղի չունեցաւ
Ճերակուտի և երեսփոխանաց ժողովու-
րուն մէջ : Պ. Ժիւլ Կրէյլ 290 քուէով առ-
ժամեցաւ նախագահ ընտրուեցաւ երես-
փոխանաց ժողովին : Զախակողմեանց ու-
րջմունքը՝ դեռ ծանօթ չեն : Կուսակցու-
թիւնը զիրար կը դիմեն :

Մաք-Մահմ մարաթիստ երէկ իրեն
ներկայացեալ աջակողմեան պատուիրակ-
ներուն յայտնեց թէ հրաժարական չպի-
տի տայ :

Լոնտոն 7 նոյ .
Կուրքօ զօրավորին մահաւան զրոյցն
որ Կ. Պոլսը մէջ տարածուած է , ասոյց
չերելու : Սթանտարտ միայն կը ծանու-
ցանէ այս լուրն , որ ուրիշ ոչ մի լրագրի
հաստատուած չէ :

Վիէննա 7 նոյ .
Քէօսթէնէն կը հետադրէն թէ Զինվ-
ածութեան զօրաբանակին սպաններն շատե-
լը Քէօսթէնէն մէջ և չընկալները զըտ-
նուած պատրաստ տուները վարձեցին :
Ասկէց կեղբակայցիներն թէ 1877 տարւոյն
համար պատերազմը վերջացած պէտք է
նկատել այն կողմը :

Լոնտոն 7 նոյ

Օսմ. քօն.	40 1/46
Փօս.	4863 40 1/2
•	4869 40 1/8
•	4871 36 1/2
•	4872 18
•	4873 40
•	Կղկաթ. 35 1/4
Անգլ. քօն.	96 11/46

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վեհ. Սուլթանն իւր բարձր հա-
մարտնայ նոր ազգայնց մը առաւ ա-
ղելով Մեծ-Եպարքոսին , զոյգ մը գե-
ղեցիկ երիտարներով կառք մընծա-
յեց անոր :

Կոստանդան կառավարութիւնը
պատերազմի ժամանակ իրեն պէտք
եղած վառօգիւն մէկ մօտը գօրտէն
գնելու հարկադրեալ ըլլալով , այսու-
հետեւ օտարաց չգնելու համար ու-
րջեց նոր վառօգարան մ'աղ շինել :
Արդէն շինութիւնն սկսած է և մին-
չեւ երեք ամիս կրնայ աւարտիլ :
Թնդանօթարանի մէջ ալ գործարան-
ներ պիտի սահմանուին Հէնրի-Մար-
թինի հրացաններուն վաճառու շի-
նելու համար , և արդէն գործիններն
ու մեքենաներն ալ Ամերիկայէն գըն-
ուելով Կ. Պոլսի բերուած են :

Ելուամից նախարարութիւնը կայ-
սերական զօրաց համար ձմեռային
հադուստ պատրաստելու նպատակաւ
2.036.000 վիճակահանութեան տու-
տակ տուել տուաւ երկու զրշնոց : Ա-
սոնց 200.000ը կայսերական պալատն
տուաւ , Շահուելիք գումարներն են
500 , 250 և 400 մէճիաիէ :

Ստիպողական հրամաններ զրկը-
ւեցան դաւաճներն որպէս զի նոր
գումարուելու վրայ եղած 300.000
զօրականները չուտով Կ. Պոլսի և ու-
րիշ նշանակեալ տեղերը զրկուին :

Սպարապետի գումարն այս մարդոց
համար պէտք եղած զէնքը հագուա-
ւորն և այլ նիւթերը պատրաստելու
համար ստիպողական միջոցներ ձեռք
առած է :

Կըսուի թէ անցեալները կիրիտ
զրկուած զօրաբաժինն ալ Կ. Պոլսի
կայսեր է :

Կըսուի թէ թէլիշի ամբարձիւնը
թշնամոյն յանձնելով անձնատուր ե-
րոզ Հազգի փաշան պատերազմական
տաններն կազմէ մահապարտ վճռուե-
լով , բոլոր ստացուածքն , որ 40000
սակից կը հասնի , յարքուսնի գրաւ-
ուեր է :

Անցեալ շաբաթ իրիկուան հեղե-
ղանման անձրեւին գործած վնասներն
հետզհետէ կրմացուին :

Չէնկէլքէօյի Պէքեար տէրէսի ա-
նուն հեղեղաւան յարգելով մարդ մը
քշեց տարաւ , որոյ մարմինը գետ չէ
գտնուած , Լոնճայի մէջ ալ ջուրն երեք
մարդ քշեր է , բայց վերջապէս կր-
ցեր են աղաւթի սօրմերի վիճակի մէջ :
Արեւմուտ գետ ալ պարտիլի մը
պատը փլելով տանն տարեկան տղայ
մը՝ որ նոյն միջոցին հանի կանցներ ,
աւաղ մնալով մեռաւ :

Նոյն իրիկուան կղզիներուն վեր-
ջին չողենաւ չէ կրցեր իւր ճանրան
շարունակել և գաւաքէօյէն կամաւ ըջ
վերադարձեր է :

Բերայի ստիկանութեան բանտը
փակուած չորս շաբաթօրք բամա-
զանին մէջ գեշեր մը փախեր էին
բանտէն և մինչև յարգ կը փնտը-
ուէին : Երկուշաբթի օրն անոնցմէ
մին՝ Ֆէնէր գիւնտունէ մը դուրս ե-
լած ժամանակ՝ ստիկանութեան գոր-
ծակալէ մը ճանչուելով բռնուեցաւ :

Յաւաջիկայ նոյնմբեր ամսոյն
սկիզբը գումարուելիք Օսմանեան ե-
րեսփոխանական ժողովոյն մայրաքա-
ղաքէն արուելիք անգամներն բնա-
րելու պաշտօն ունեցող պատուիրա-
կաց՝ ընտրութիւններէն մի քանին
հետեւեալ կերպիւ կատարուած են :

Առաջին շրջանի
Ելուամի նախարարութեան հա-
տարից տեսուչ Թէֆիկ Էֆէնտի :

Գեղապետաւ Վ. Մաննի Էֆէնտի
Հիւսիսային շրջանի
Առեւտրական գործոց նախարար
Զամիշ Յօհաննէս Էֆէնտի :

Ալթունի Զատէ իւմայիլ Էֆէնտի
Ուլթերք շրջանի
Էլուայ բնակեալ Եահա Էֆէնտի :

Թէնէքէի վաճառական խաղաղ-
ցի Պօլսո Էֆէնտի :

Իննէրորդ շրջանի
Էլգաֆի վարիտաթ Միւմէյիլի
Ալի Էֆէնտի :

Վիշէն Հօլա Էֆէնտի
Տասնութերորդ շրջանի
Սարբար բնակեալ վաճառական
Հաճի Ահմա Էֆէնտի :

Պէօյի քաղաքէն բնակեալ Հալէպցի
Յալալաշ Էֆէնտի :

Տասնութերորդ շրջանի
Նախկին սենեկապետ Հաֆէլ Մէհ-
մէտ պէյ :

Իսկիւտարու Իսնէի Շէհրէի
յանձնաժողովին անգամ Ուլթիսան Է-
ֆէնտի :

Տասնութերորդ շրջանի
Աստարճներուն քէհնա Հաճի
Ահմա Էֆէնտի :

Տարըճալը Բօսթի Էֆէնտի :

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

ԷՍԶԱՄԸՆՈՒՄՈՒՄԻԵ

27 հոկտ. չորեքշաբթի իրիկուն	44, 2
26 հոկտ. հինգշաբթի առաւուս	
• քաղաքացու	44, 4
• ծառ 6 ին	44, 3
Բուսիլի երկաթուղի	Փր. 34 50
Թղթաղում	Լր. 496

ԸՆԹԱՅՐ ԱՐԻՍՏՈՒՅԻՍ

Կ. Պոլսի 26 շտապարներ

Ստիկի Զէնկայի բաժ. Անգլ. Լր.	3, 20
• ֆոխանակութեան	2, 20
Կ. Պոլսի Պաշտպան	3, 25
Քրէտի Զէնկայ	3, 48
Քրէտի Օսթրո-Թիւրք	
Փոս. 1863	Ֆր. 34
• 1865	55
• 1869	50
• 1872	47 75
• 1873	49
Թրամուայ	Օսմ. Լր. 4 40

ԸՆԹԱՅՐ ԳՐԱՄՈՅ

26 շտապարներ

Անգլ. Լր.	զը. 109 2
Նարթան սակի	86 20
Իսկիւտիկ Ռուս	9
Գըրմիլ	50 35
Հինգ ֆրանք	
Հինգ նոց	417 20
Պղինձ	466 40

Ա.Զ.Գ.Ա.ՅԻՆ

ՀԲԱՆԵՐ ԱՌԱՋԱՅԻՆ ԵՐԵՎԱՆԻՍԻ

Ազգային ժողովը նիստ ունի յա-
ռաջիկայ ուրբաթ հոկտ. 28 'ի Պատ-
րիարքարան :

Ատեանը պիտի բացուի ճիշդ ժամ
7ին և քաղաքի 10ին :

Հրաւիրեալ են Երեսփոխան Է-
ֆէնտիներն , իրենց ազգ առիտական
պարտականութիւնը կատարելու փու-
թալ :

24 հոկտ. 1877
'ի Պատրիարքարանի Հայոց
Կ. Պոլսի

ՊԱՏՐԱՐԵՔ Կ. ՊՈԼՍՈՅ

ՆԵՐՍԵՍ ԱՐԲԵՐԵՍԿԱՊՈՍ

ՕՐԱԿԱՐԳ

Հաշու եկելու Կեդր. անտուկի :
Ատեանադպիր
Հ. Ս. ԱՆՏԵՆ

ՀԻՄՆԱԳԻՐ

ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ ԿԱՃԱՌԻՆ

1. Հայոց Ազգային Մատենադա-
րանի Ընկերութիւնը իւր նպատակին
մէջ պարտեալեալ բանասիրական և
հնագիտական հետազոտութիւնները
կատարելոյ համար՝ ունի մի ժողով
բանասիրաց՝ ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ ԿԱՃԱՌ ա-
նունով :

2. Կաճառին հետազոտութեանց
առարկայ է ամենայն ինչ որ Հայու-
թեան անցիւղին և ներկային կը վե-
րաբերի . Այսինքն 1. Հայկազեան լե-
զու , 2. Գաւառական բարբառք , 3.
Բաղդատական լեզուագիտութիւն ,
4. Մատենադարանի պատմութիւն ,
5. Ազգային պատմութիւն , 6. Հնա-
գիտութիւն , 7. Հին և նոր սովորու-
թիւնք , 8. Դրամագիտութիւն , 9.
Դիցարանութիւն , 10. Աշխարհագ-
րութիւն , 11. Բնական պատմութիւն ,
12. Արուեստք , 13. Գեղարուեստք .
և այլն :

3. Կաճառը կազմուելոյ չափ հարկ
դատուած անգամներն՝ 'ի սկզբան
կընտրուին Ընկերութեան վարչական
Ժողովէն : Յետոյ ինքը կաճառն կընտ-
րէ իւր անգամներն՝ գաղտնի քուէ-
արկութեամբ . ըստ գրաւոր առա-
ջարկութեան երկուց կաճառորդաց :

Կ. Կաճառին անդամք կառնուին այն Հայադղ ինքնին՝ որ նշանաւոր եղած են իւրեանց երկարորութեամբ հմտութեամբ և ուսումնականութեամբ, որոց իւրաքանչիւրն, իւր աշխատութեան նիւթ կրնարէ երկրորդ յօգուածի աւարկաներէն :

Ծ. Կաճառին դիւանը կը կազմեն ընկերութեան նախագահը, Ատենադրարը, և նոյա ֆոթոստիքը, խոմբապաններն և ֆարատեղարները :

Ե. Կաճառն իւր տարբեր հետադասութեանց համաձայն այլ և այլ խումբերու կը բաժնուի իւրաքանչիւր խումբ իրեն յատուկ խմբագրութեան և ֆարատեղարը կընտրէ :

Զ. Կաճառն գէթ երեք ամիսն մի անգամ կուենայ ընդհանուր նիստ, որոն մեկնիւր ինքնին իրաւունք ունին ընկերութեան ամենայն անդամք, նին ընկերութեան ամենայն անդամք :

Շ. Կաճառն ին երկարորութեան ՀԱՅԿԱՅԵԱՆ ՄԱՐԿԵԶԱՆԻՍԻԱՆ անուն Հանգիստի մէջ :

Ը. Կաճառն երեք անգամ կընտրէ, որք վարչական ֆոթոստիքը կը մատակարարէ Հանգիստի խմբագրութեան և հրատարակութեանը հոգաւոր համար :

Թ. Կաճառն ունիւնաւ թղթաւոր անդամներ և Պատու անդամներ, որք հայտնէր օտարադղ ինքնին ալ կրնան աւանդիլ :

Կ. Կաճառին նիւթական գործոց անօրէնութեան ընկերութեան վարչական ֆոթոստիքը կը վերաբերի :

Կ. Կաճառն իւր ընթացիկ համար պիտի խմբագրէ մի ներքին կանոնադր, որոն Հիմնական կանոնաց համաձայն :

Ի Ղալաթիա Կ. Պոլսոյ
30 օգոստ. 1877

... Խմբագիր .

Պատուական լրագրողը 2041-42 թիւերուն մէջ մեր «Տեղեկագրութեան Հաշիւ» գաղտնիականութեան անուն գրքոյկին դէմ Թորքանէն գրած քննադատական երկար նամակ մը տեսայ . յիշուի, եթէ նամակագիրը անհայտն ու անհայտն մը, որոն նոյնին կարեւորութեան չափով ապագայականութեան լրագրողը որ հանրածանօթ Մեծապետի Ս. Ֆրանսուան ազգայնէր անուն է, պարտաւորեցայ իւր քննադատութիւններն անպատասխան չը թողուլ, չմոռնալ իմ ցաւակոյնութեան ալ յայտնել Նորին Աւանդութեան, որ առանց տեղեկագրութեան ոգին նկատուած է անհայտն թէ՛ ինքը գաղտնիկը և թէ իմ անհայտնութեան վերաբերէ, որովհետեւ ես իսկ կը վկայեմ թէ Մեծ նամակագիրը մինչև հիմա երբեք այդպիսի խիստ լուրջ մը գործածած չունէր . ուստի կը իմանամ իւր ճշմարտութենէ հետի կընտրած տեղեկագրութեան մէջն այն մէկ քանի հատուածները լրագրողը, որպէս զի այն նամակի կարգաւոր և տեղեկագրութեան հետ լրագրողութեան ինքնին համար թէ տեղեկագրութեան մէջ ոչ թէ թերութիւն մը չկայ, այլ իւր չկարծածն աւելի ճշմարտութեան մը պիտի տեսնայ . որով կը յուսամ թէ Նորին անհայտնութեան գաղտնիկը սիրող հանգիստեցնելու պատիւը ունենալով հանգիստ իմ փնտռող արժանապատուութեան ալ վերականգնի :

Ա. Մեծ նամակագիրը կընէ թէ «մենք յատուկ չունինք Պ. Արշակ Այլուսեանը ճանչնալու» . յիշուի արդէն ինչ ալ ցաւեղած էր որ իմ Թորքանի արեւմտիկներու վրայ ունեցած համակրութեան հակառակ, նոյն քաղաքի Արի Բոմպի Թ. թէլը եօթին օր նստած ըլլալով շատ դարձապէս ի նպատակ ազգին ճանրորող կեդրոնական ազգայնի մը այցելելու անտարբերութիւններն տեսնելով . եթէ քաղաքի մը ըլլալի, առանց քաղաքացւոց այցելութիւնը վարելու ինքնամտ օրու կայցէլէի . բայց պատիւը ճանչցող աշխարհական մը այդ չէր կընար ընել . ուստի

պէտք եղած տեղերը անձամբ այցելուութիւն ընելով, նաեւ արժանապատուութեան կարեւոր ծանօթութիւններ տեսնելով 23 ընթացիկ դայի : Կաղաքի Մեծ նամակագիրն որ 1876 սեպտ. 28 ին նոյն թիւէն ինքնապէս անհայտն է . . . Նաեւ Պարսկէն անցնող այն անձին անհայտն և մոխրանք իմ անհայտնը և մոխրանքն հետ չիտիւրէ և պատշաճ համարեցութեամբ, որն որ արժանի չեմ համարիր հրատարակու ռզգիլ :

Բ. Կընէ թէ «Բուսմիտը մէջ այդ առնուով մարդու մը ներկայութեանը տեղեկութիւն չունինք» . ներքին մէկ ըսել, իւր քաղաքն այցելող անձի մը վրայ ծանօթութիւն չունեցողն ինչպէս կրնայ Բուսմիտը այլ և այլ քաղաքներն այցելող ազգայնաց վրայ տեղեկութիւն ունենալ իւր մօտը եղող Պոլսեցի Տէր Պօղոս հօրմէն կրնայ իմանալ Բուսմիտը մէջ ո՞րչափ համարեմ քաղաք այցելած . . . :

Գ. Բարեբաղդարար երկու տող վարն ալ կը խոստովանի ըսելով թէ «Երբեք միւս քաղաքները յանդիման ներկայացրէն է» : Բուսմիտը մէջ երկու ամիս չորս օր նստայ, և ինչ պէտք եղած արժանապատու տեղերէ մանրամասն քննութեամբ ամեն պէտք եղած տեղեկութիւնները ըստացայ, աւելի ալ պէտք չունի ինքնուրու եթէ այն ճանրորութեան ծախքը սեփական քսակէս չընէ ի սէր ազգին, եթէ ազգային վարչութիւնը և կամ պաշտօնական մարմին մը առատ ուժիկ տար այս րանին համար, կը վստահեցնէ Մեծ նամակագիրն որ 2 ամիսուն մէջ ըմբռնէր գործը կարելի էր 10 ամիս տեւէր, բայց երանի թէ ամեն ազգայնէր իւր ըսածին պէս յանդիման ներկայանալով այսպիսի ազգապատ ծառայութիւններ ընէին . . . :

Դ. Նաեւ կընէ թէ մեր տեղեկագրութեան ազգին փախարանացը ըզրորովն համաձայն չէ . առ խօսքին վրայ զգալուն ազգայնաց ուղղութեանը կը հրաւիրեմ : Բուսմիտը մէջ այդ գաղտնիականութեան հաստատելէն ի վեր այն կողմերը գնացող կամ այցելող ո՞ր կողմերն կամ ո՞ր աշխարհականներն ազգին փախարանացը յարմար տեղեկագրութեան մը չինէր և ինչպէս ընծայեր է . կաղաքի մը երկու տող տեղեկութիւն ցոյց տայ բայց ամեն 60-70 տարի առաջ Վէնէի միւստուութեան կողմէն եղած վիճակագրութեանն, ան ալ Պատուական ազգայնէր ընկերութեան նոյնին կողմէն ըզրորովն տեղեկութիւնը որ Նորին պէս մատնել չեղանկապով մը 17 տարի ետք հաւանաբար վերանայ մեղադրելու կերպով մ'ալ գոյած է, որն որ Հայոց մը կարգաւոր անգամ մեղք է : Միւրեք Մեծ նամակագիրն իւր նամակին մէջ ցաւ յայտնած չէ՞ ըսելով թէ «արդարեւ լրագրողութեան են այն եղելիքն անձինք, որոնց անհայտն կընդհանուր, ամենք յանձնարարականաւ, ամենք ալ գոյած էին պարագաներու մէջ գաղտնի քեւ կըլլան միշտ մեր վարչութիւն Հայ ժողովրդի վրէժ» . նաեւ կընդհանրաց մասին ալ չէ՞ ըսած թէ «այնպիսի կընդհանրաց եղածն (բայց մէկ քանիներէն) որոնք իրենց քաղաքներէ վարչութեան ազգին նամակները բերած են եւ : Ասանց գիտնալով ինչպէս խղճի հանգարտութեամբ ազգին անձինք ուէր ծառայող, առանց ուրիշ վրայ բեւ ըլլալու իւր քաղաքն 1860 ուրի տարի մանեկի ճանրորութեանը ծախքը (բայց տեղեկագրութեան ծախքը) նաեւ 11 ամիս ներ իւր ազգին ըզրորով տեղեկագրութեան մը պատշաճաւոր ազգայնէր մը սիրտը կը վերադառնէ . բայց վարձուած է որ մեր ազգին անձինք ծառայող անձինք է :

Ե. Քիչ մը վարն ալ կընէ թէ «մեր տեղեկագրութեան անհայտնացի անձանցմէ պէտք է վիստակած լինին» թող ներքէ Մեծապետի նամակագիրն հարցը ներ իրեն թէ կը գտնուի՞ ազգայնէր անհայտնացի անձ մը որ անհայտնացի տեղեկագրողի մը իւր վարչութեանը վրայ տեսնուած թերութիւններուն վրայութեան առջին ազգայնէր կեդրոնական վարչութեան կողմէն պաշտօնական կերպով վիճակագրութեան եղած ըլլալ ձեռք արտօնողը և ունենալով, նաեւ մեծ գումար մը նոյն րանին համար յատկացնէր, այն ժամանակ ուղղած տեղը կը մատնէր, ուղղած տեղը կը քաղէր, իսկ ժողովները կը կազմէին . . .

մէկ, որ գէթ կարելի ըլլար մէկ մէկ վրէկայական ձեռք ձգելու :

Զ. Կընէ թէ «մեծ եղաւ գարնանը իւր յիշեալ տեղեկագրութեան կողմէն վրայ և ծախքն ետեւ 1877 Պոլսոյ, և Գաղաքի Հայապատեց ընկերութեան գրողները անհայտն» :

Ասոր պատճառը յատուկ նամակով կ'ապագի . . . ինչ նպատակի համար իւր լրագրողէն կեդրոնական ամեն ազգայնէր գտնեն :

Իրաւ եւ Թորքանի օրեկեան ազգայնէր ազգայնէր, բայց չուզելով օտար ազգայնէր մը անհայտն կըլլալ այդ ընկերութեան տեղի մեծութեան մը տալու և ընդհանուր ազգին ծանօթացնելու վստակեցնելով անոր անհայտն ընել տուի, եթէ գիտնայի որ իմ բարի նպատակին հակառակը սիրտի հակացուէր . . .

Ե. Նաեւ Մեծ նամակագիրը կընէ թէ «այդպէս ընելով ընկերութեանը տեղեկագրութեանը գործակից եւ ցուցուցեր» թող որ եթէ գործակից ալ ցուցնէր պատիւ մ'էր նոյն ընկերութեան, բայց Մեծ նամակագիրն ընկերութեան մը նաեւ պարտաւոր մը ո՞րչափ իրարմէ տարբեր նը պատու ունենալին չիտնալ կը ձեռնէր միւրեք ան մը այն ինչ անձին գէթ ո՞րաւ կարելի տալով ազգայնէր մը (թէ ընկերութեան ըլլալ և թէ անհայտն մը, կը բաւէ որ չահու համար բացառած ըլլայ) անհայտնացի մը հրատարակել տայ, ամբաստանալով կընայ տարաբարեղ գործակից ցուցնել . կամ թէ անհայտն անձին մը գէթ լրագրող միջոցաւ անհայտն արար թէ ճանաչուելու, թէ ճանաչուելու կընայ իմարդը մեղադրող ճանչնալ :

Բ. Նաեւ «տեղեկագրութեան բառը միայն պաշտօնական տեղեկագրութեանը համար կը գործածուի» կընէ : Ներքին ինչ ըսելով իւր բանասիրութեանը չափ բաւազրեական քննադատութեան ելլելու համարձակութեան չունիմ, բայց ամեն ուսումնասիր անձանց հետ ես ալ այդպէս զիտեմ որ այդ բառը ոչ թէ 55 քաղաքի վրայ ծանօթութեան տրուած դեքի մէջ, այլ ազգայնէր մը, գեղի մը, թատրոնի մը հանգիստի մը թէ՛ մէջը և թէ գործող տեսնուած հետաքրքրական բաներ չմտնալու և կամ ուրիշ մը հարցուելու համար ի վեր կ'աւանդ, կըլլայ Գեղեցիկ . նաեւ այս բառը եթէ յատուկ պաշտօնական տեղեկագրութեանը ըզրորովն ընէր, հատարակ տեղեկագրութեան ինչ բաւ պիտի գործածէինք, այս կէտը մտեցրէ ազգին նամակագիրը ցուցնելու :

Թ. Նաեւ կընէ թէ «քաղաքակիրթ Հայ ազգը վարչութիւն ազգայնէր վիճակին եմ ինքեց» . թող ներքէ ըսել իրեն թէ այդ խօսքն եթէ միայն իւր չուզելու անհայտն անհայտն ազգայնէր հետ լրագրողաւոր ազգայնէր կը ըսէր չափի մեղադրէր . բայց Մեծ Ֆրանսիս Էթիէն, որոյ մէկ ուղղը եւրոպայ է, և ամեն քաղաքակիրթ ու լուսաւորեալ ազգայնէր հետ ալ յարաբերութեան ունի, ինչպէս իմ ըսած ճշմարտութեան սխալ կը մեկնէ . միւրեք մեր ծերերն ազգայնէր ընէր երկու րան սովորելու և գէթ անոնց չուրին նմանելու համար ոչ տալուածք կը խնայէ և ոչ անձ : Յիշուի կը գոյեմ իր նախնաձայնողութեանը, ես ալ իրեն չափ նախնաձայնողութեանը ազգայնէր պատուոյն, բայց ոչ կուզեմ ինքնինքն խաբել և ոչ ազգայնէր, այն ժամանակ վերանայ յատկապէս մեր տեղի եւս զայն զըլլանք :

Ինչպէս յիշուի ինչպէս

ՆԱԿԱՐԱԾՈՒՄ

Ազգայնէր վարձարանաց մէջ բաւական տարիներէ ի վեր Բիւզ հաւատարմութեան պաշտօն վարող եւ իրաւաբան մը պատարտու է թէ Պօլսոյ և թէ գաղաքաց վարձարաններու մէջ շարունակելու իւր պաշտանը :

* Ինչ որ ալ ըլլայ պատճառը, քանի որ բացառուած չէ, մեծապետի նամակագիրն իրաւունք ունի զարմանալու և գաղտնիկութեանը այդպիսի . . . ի մը վրայ, որ տեղեկագիրն ըզրոր պարտականութեան ալ զբաղդարար կ'աւանդել ընելու կը ծառայէ :

Ման. Խմբ.

Հմտութեան ունենալով միանգամայն բոլոր բաւականին եկեղեցական երաժշտութեան, ֆերականութեան, Գեղարու թեան և այլ օւսմանց Պետք ունեցողները կրնան լրագրոյս գրութեան կը զիտեն :

ԹԱՏՐՈՆ

ԲԱՐԵԿԱՍ ՄԱՆԿԱՆՅ

ԲԱՐՍԻԼՈՆԱ

Տղայոց ընթերցանութեան յատկապէս այս հանգիստը որ ազնիւ թըլթոյ, բայց բաղմամբիւ պատկերներով գեղեցիկ և վայելուցալից թերթի ինչպէս ընծայուած է, կը պարունակէ բարոյականի հրահանգիչ և զուարճալի նիւթեր :

Սոյն գործոյն տարեկան 24 թերթերը ամբողջապէս կազմուած, կապանդի նուէրի համար ամենէն յարմար և պատուական աւարկայ մ'ըլլալով, այն նպատակին ծառայեցնելու համար ալ գործոյն ստուարութեանը նայելով գինը ամենաշնչին գումարի մը այն է 1 ֆրանք 30 սանդղիմ կամ որ նոյն է 6 դր ժեմիայէ գումարի ինչ է, և կը ծախուի փարիզու գրատունը և ամեն գրավաճառացի :

Ի Ա Ն

Աստիքի ճահանէ Ուարձանէ անպարնա մեմօրէն մահիւ գալու ընտան նուաճելէն թափալէն միւսպայեա օրունաճաղ օրն օն պին առեա պիւթիւն եաղլը սեմալ վէ մահէն սոյլիւրէ սաթիլիւնը իլէ օն պին առեա եաղլը եաղլը իսպարթա վէ պուլուր վէ սեմալ սաթիլիւնըն պէշ պին առեա թար իսի գոմիթա թօա հեման վէ գուսուրը եթէմիլ պէշ կիւն զարֆընտա անպարը մեղքիւրէ թեպիմ օրունաճաղ վէ մահպուլ սեմանէրի վերաւիտա պէհալը երեզ լիւր գոյիմէ երեզ զրու շա օրարալ պէշ վէճը փէշին Նիւրմիլի խաղիկէսին տէն վերլմէ յարթ իլէ պիւթիւն եաղլըն պէհէր սաթիլի գըրդ զըրու շա եաղլը եաղլըն պէհէր սաթիլի օթուլ գուսուլ օրարալ թալիլի էօհատիւնտ օրուլ թըլիլի էփէլը ըսմիլին երկրիմ ազգաւանճա ճիւմա իւր էսի կիւնիւ գարարը գաթիլի վերլմէ ինտն : ինտ իլմէյէ թալիլ օրանլարն եթէմիլ մեղքիւրէ Տարի Շուրայի ասքերիլէ կեմէլէրի : 25 թըլիլի Էփէլ 1877

Պապը Սէրասքերի

Աստիքի ճահանէ լեվադիմաթը իչին միւթէհալիւր թարաֆընտա գոմիթալ օրէլինէ մահաւալէն իչլիտէ անպարնա կէթիլիւրմէ օրուլը լարը հէր նէվի շուհա վէ սոյլիլէ միւթիւն վերաւիտա վերաւ ինտնէրլին կէօմ ըրիւտէն իլըաճընտա պալեալիլի ալ չըլմայարալ կէթիլի իլիւրալ անպար ընտա անպար մէմուրը վէ մալեյնէճիլի հաղըր օրուլու հալտէ էմանէթ մաղադարնտա քիւշաա իտիլմէսի վէ շայէտ իչլիլինտա ալըլ պօղուգ պալեա զուհուր իւէրէր գապուլ օրուն մամալը, վէ մեղքիւր էմանէթ մաղադարնտա սալիլի էգըլըր մէմուրէր հաղըր օրմալը թա թիւճարտէն գաթիլէն մաղադարա տուլու իտիլմէմէսի վէ իչլուր շուհա վէ սոյլիլէ մէմուրլին միւթիլիլէ յիւլմէ մալեյնէճիլին տէ անալիլ իտիլմէսիլէ անպարը մալիւստէ վաղ զըլմմամալը գաթիլմէսի պէրու ուսուլը միւթիլիլէսի իճալընտա օրմալլէ քէյիլիլէ միւթիլէհալին մալիլիլէր օրմալ իւղը իլան վէ իչլիլ օրունիլը ալըլ 4 թըլիլի Էփէլ 1877

Պապը Սէրասքերի

Այլ որ իր մազերուն թափիլը չուզեր, «Այեթի վիթիօք» կրչուած մազի անուշահոտ ջուրէն գործածելու է։ Եւ ինչո՞ւ ամեն տեսակ մազի ջուրերը որսիւնդը՝ որ մազ չի թափելու համար կըծախսին, բոլորն ալ անօգուտ են։ Իսկ վիթիօքի օգուտը միխոճաւոր փորձերով տեսնուած է, և Պօլսոյ ու Էստաւաղ մէջ որ օրի գործածողներուն թիւը կաւելնայ։ Անոնք որ իրենց մազերուն գեղեցկութիւնը կորսնցնելու վրայ են, չուտով գործածեն աս ջուրը որ՝ ի վերջոյ չզղջան։ Թափուն վրայ ետզ մազերը կը հոտաւտաւէ ու կ'աւարապիգէ, թափառնելուն տեղը մազ կը բուսցնէ երբոր մազերուն տրամաւը վնասուած չէ, ու ճերմակած մազերն անպատճառ իր նախկին բնական զոյնին կը բերէ, գործածելուն կերպը շիշերուն հետն է։ Ի՞նչ ծախսելի է Պօլսի Ղարաթիս Սինասեան և Ընկերաց Ամերիկայի Ս'ազոգան։

 Որոշ շահատ օժան, մար-
 թըր կը կախուրդնէ ու
 ինք ջուրով ալ կը փեր-
 փերէ, տեսակը խիստ
 աշխիւ ու զինը շատ աժան է. կը
 ծախուի Կ. Պողոթ. զրախման Միւնա-
 եան և րնիեղի Ղմերիկայի մաղաղան:

Կ. Պօլիս Ղալաթիոս Որինասեան և
Ընկերացի Ամբերկայի Մաղաղան կը
ժախտի, աղին ճերմակ կտաւներ,
ու սեղանիմէճակից և այլն, սեղանի
արձաթամ ապտառաքաղ, գրգալ
էլայի, կաղի Լամբաներ, սեղանի
ճերմակ յոխճապակի սպտաք Անդ-
ղիս տեսակին, քարեօրաններ, լիքե-
ժամկոց, քիւտնէ սալման և այլն, իտ-
հանօցի վերաբերեալ անօթներ, կա-
րի գործիքներ, և ուրիշ անթիւ պի-
տանի վաճառք կը ծախսուին չափա-
ւոր գնով:

ԲՈՍՓՈՐԷՆ ԻԶՆՈՂ ՇՈՒԵՆԱԻՆԵՐԸ

ժամ	Իւրաքանչեւ եղբայր	Թիւ
1 45	Եկեմք հարկէն Մէջաբար. Պէտքը քանակ, թարապիւս, 32 Եկեմք, Սիւնիւս, Էմբիւր. Պայտաճ. Բ. Հիսար, Պէտքը: (Հոգիս. 177ն ժամ 4 1/2ին):	
2 30	Եկեմք հարկէն Մէջաբար. Պէտքը. թարապիւս, 34 Եկեմք. Էմբիւր, Բ. Հիսար, Պէտքը:	
3 15	Բ. և Ս. Գաղապէն Եկեմք. Մէջաբար. Պէտքը, թարապիւս, 33 Եկեմք. Սիւնիւս, Էմբիւր. Բ. Հիսար, Պէտքը, Արեւիկ. Գաղապէս. Օրթաք. Պէտքիմ աշ: (Հոգիս. 177ն ժամ 3 1/2ին):	
4 45	Եկեմք հարկէն Մէջաբար. Պէտքը. թարապիւս, Եկեմք. Սիւնիւս, Էմբիւր. Պայտաճ. Բ. Հիսար, Պէտքը, Արեւիկ. Օրթաք. Պէտքիւ (Հոգիս. 177ն ժամ 5ին):	2
6 30	Եկեմք հարկէն Պէտքը. թարապիւս, Պէտքը, Եկեմք, Էմբիւր, Գաղապէս, Բ. և Ս. Հիսար, Գաղապիւս, Արեւիկ. Պէտք. Պէտքիւ. Օրթաքիւ, Գաղապէս, Պէտքիմ աշ, Խաղիկապար:	4
8	Բ. և Ս. Գաղապէս Եկեմք. Մէջաբար. Պէտքը. թարապիւս, Պէտքը, Եկեմք. Սիւնիւս, Էմբիւր. Պայտաճ. Բ. Հիսար, Պէտքը, Արեւիկ. Գաղապէս. Օրթաքիւ, Պէտքիմ աշ:	20
10	Մէջաբար. Եկեմք. թարապիւս, Եկեմք, Էմբիւր, Բ. Հիսար, Արեւիկ. Օրթաքիւ, Պէտքիմ աշ:	22

1	15	Արնապուռաբէջէն, Գուրուշ: Օրթաք: Պէշիկիմաշ:	4
		(Հոկտ. 17էն ժամ 1 1/2 ին):	
1	45	Արնապուռաբէջէն, Գուրուշ: Օրթաք: Պէշիկ: Գապարի:	2
		(Հոկտ. 17էն ժամ 2ին բացի ուրարաթէ):	
2	15	Պէսէքէն, Երեւաթ: Գուրուշ: Օրթաք: Պէշիկիմ:	22
		(Հոկտ. 17էն ժամ 2 1/2ին):	
3		Արնիվ: Գուրուշ: Օրթաք: Պէշիկ: Գապարաթաշ:	4
		(Հոկտ. 17էն ժամ 3 1/4ին):	
3	15	Արնապուռաք: Գուր: Օրթաքից, Պէշիկ:	32
		(Հոկտ. 17էն ժամ 4ին):	
5		Արնապուռաբէջէն, Գուրուշ: Պէշիկ: Օրթաք: Պէշիկ:	4
		Գապ: (Հոկտ. 17էն ժամ 5 1/4 ին բացի ուրարաթէ):	
10	15	Արնապուռաբէջէն ուղղակի կամուրջ:	23
11		Արնապուռաբէջէն ուղղակի կամուրջ:	2

1 15 Դէյքօղ, Բաշապուր Գ.անկըճաւ, Եւ. Հիւսար, Գ.անախիլի, 23
Վ.անիքիլ, Գ. Զէնիլքիլ, Գ. Դէլլուպէյ, Գ.ս Գիլ :
(Հոգաւ. 1775 յ յոս 1 1/2 հն):

4	13	վանիքէջէն Չէնկէէ. Պէյլէր. Գուզի. Գապարթաշ:	1
		(Հոկտ. 17էն ժամ 1 1/2էն):	
2	45	Պէյպէքտ. Քիրլէճպ. Թարապիւտ. Պէյքօղ. Բաշապ.	20
		Գանի. Ա. Հիսար. Գանտ. Վանիքէյ. Չէնկէէքէյ.	
		Պէյլէրպէյ. Գուզիւհնճաք:	
4	30	Պէյքօղ. Բաշապ. Բ. Ժաշա մահ. Գանիլճա, Ա. Հի-	23
		սար, Գանիլիլի. Վանիք. Չէնկէէ Պէյլէր. Գուզի:	
9		Պէյպէքտ. Պէյքօղ. Բաշապ. Գանիլճա, Ա. Հիսար.	4
		Վանիք. Չէնկէէ. Պէյլէրպէյ. Գուզի. Իսպիւստար:	
		(Ուրբաթ օրերը Բ. Ժաշա մահապ.)	

b-p-y-z *b-z-f*

2	30	Գապուրթ աշ, Խսկ - Պէշէիկ - Գուշի - Օրթ - Պէյլ - 1
		Չէնկ - Արնիզ - Գանտրիլի, Ա - Է - Ռ - Հիսար, ԳանԼ
		Էմիրիկ - Ենիք - Պէյքօզ, Թարապ - Պէյլիք - Ենիմահ :
3		Պէշիլիթ աշ, Օրթաք. Արնապ - Պէյլէք, Ռ - Հիսար, 2
		Էմիր, Ենիք. Թարապ Պէյլիքաւ Ենիմահ :
		(Հսկա. 17էն ժամ 3 1/4) :
5		Պէշէիկ - Օրթաք - Արնիզ - Պէյլէք, Ռ - Հիսար, Էմիրիկ - 20
		Ենիք - Պէյքօզ, Թարապ - Պէյլիքաւիք, Մէզարապ -
		Ենիմահ. Ռ - Է Ա - Գապուր :
6	35	Խսկ - Պէշէիկ - Գուշի - Օրթաք - Պէյլ - Չէնկ - Ար - 4
		նապուս, Պէյլէք, Ռ - Հիսար, Պոյաճ - Ենիք -
		Պէյքօզ, Թարապիւս, Պէյլիքաւիք :
8	45	Պէշէիկ - Օրթաք - Արնիզ - Ռ - Հիսար, Էմիրիկ - Ենիք - 22
		Թարապ - Պէյլիքաւ - Աշգարուպուս :
10		Պէյլէք, Ռ - Հիսար, Էմիրիկիւս, Սիէն - Ենիքիշ, Թա - 32
		րապիւս, Պէյլիքաւ, Մէզարապ, Ենիմահալլէ Ռ Է Ա
		Գապուր :
10	45	Պէշէիկ - Օրթաք - Արնիզ - Պէյլէք, Ռ - Հիսար, Պոյաճ - 33
		Էմիրիկ - Սիէն - Ենիք - Թարապ - Պէյլիքաւ - Մէ -
		զարապուր - Ենիմահալլէ :
14	15	Պէյլէք, Ռ - Հիսար, Պոյաճ - Էմիրիկիւս, Ենիքիշ, 20
		Թարապիւս, Պէյլիքաւ - Մէզարապ - Ենիմահալլէ :

2	15	Պէշիկիթ աշ, Օրթի աքէ օյ, Արնապիւ աքէ օյ,	4
3		Գաւրուշ. Արնապիւ աքէ օյ,	32
4	15	Պէշիկիթ աշ, Օրթի աքէ օյ, Արնապի (Բացի ուրապիէն)	4
9	30	Գաւաթաթ աշ, Պէշիկիթ աշ, Օրթի աք. Պէյի. Արնապ.	23
10	15	Պէշիկիթ աշ, Օրթի աք. Գաւրուշ. Արնապի.	2
11	40	Գաւաթաթ. Պէշիկի. Օրթի աք. Գաւրուշ. Արնապի.	4
14	40	Պէշիկիթ աշ, Օրթի աք. Գաւրուշ. Արնապի (Բացի ուրապիէն)	2
12		Պէշիկիթ աշ, Օրթի աք. Գաւրուշ. Արնապիւ աշ	4

3 Իսկ Գուգի. Պէյլէ, Չէնկէ, Վանիք. Ա. Հիսար, 23
Գանի, Բաշասպ Գէյթօզ :
(Ուրբաթ օրերը Բ. փաշա մահալը)
40 30 Գուգի. Պէյլէ, Չէնկէ, Վանիք, Գանա. Ա. Հիսար, 34
Գանի, Բ. փաշա մահալ Բաշ. Պէյթօզ, Թարասպ. Քիրէնսպ.
Պէյլիթաթլէ. (Ուրբաթ օրերը ժամը 10 1/4ին :)
44 15 Գուգի. Պէյլէ Չէնկէ, Վանիք, Գանա. Ա. Հիսար, 23
Գանի. Բաշասպ. Պէյթօզ :
14 40 Գապաթի. Գուգի. Պէյլէ, Չէնկէ, Վանիք. Պէյսէք : 22

Եւ շէտադրեալ 1875 թ. Փետր. 1 շաբաթ արեւմտեան հասնելուն

ԵՐԵՎԱՆԻ ՔԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵ

Իրնա չարօշ խիստ անորժահամ էլիլ. րախր մ'է, որոյ քէնքինայի գինի- ներէն ու շուրուպներէն ունեցած մեծ գերազանցութիւնը քսան տարիէ 'ի վեր հաստատուած է, ուժի տկա- րութեան, ստամոքսի հիւանդու- թեանց, ճին ջերմերու և այլոց գէմ:

Նոյն երկվյթխոմոմ, ոյոնքն երկաթոյն աղի մը քէնքիտոյն հետ բողողոթմիւն, որ արեան նուաղութեան, Բթթոմնէմի, ծննդաբերութեան հետեանոց է ալոց զէմ կ'ապարտուի :

Փարիզ Տրուօ փողոց 22 և ամեն դեղատվածառաց քով :

ԽՄԲԱԴԻՐ—ՏՆՕՐԷՆ

Կ. Ս. ԻԻԹԻԻՃԵԱՆ

NORTH BRITISH AND
MERCANTILE
INSURANCE COMPANY

[illegible]

Իրավունքի ազդեցող գումարը լավ 2,000,000
վճարեցող գումարը լավ 250,000
Պատկերի գումարը չի եղել
Նիժնի Նովոգորոդի պարտքեր 1,040,744-1,290,744
1875 թ. Նիժնի Նովոգորոդի պարտքերը 917,178

Ատորադրեալք իրենց բազմաթիւ յա
հաւատարհութեան հը ծանուցանեն որ իրեն
սցեալ զ ործախառնոր ընտարովն ըլլալով
որով հրդեհի զէմ ապահովութեան մեծ զ
Ազաւանութեանց կարգադրութիւնն
է՛ զ Կամեթարեան բաժանու մի, և ք
աւեհնալորին՝ Ընկերութիւնս մի կրնայ աւել
ներս ինքզինք ներկայանշենէ:

Գրեթէ ամեն կարգի վտանգաւոր ա
Բերայի Ղալաթիոյ և Պօլսոյ մէջ, նոյնպէս

Գինեբուեն և աւելի մանրամասն տե
պեալ բնկերութեանցս զրասենեակը Ղալս
սան թիւ 5 :

NORTHERN

ASSURANCE COMPANY

ԵՐԹՆԻՐՆ
 Լ՝ ԵՐԹՆԻՐՆ ԵՐԹՆԻՐՆ ԵՐԹՆԻՐՆ
 ԵՐԹՆԻՐՆ ԵՐԹՆԻՐՆ ԵՐԹՆԻՐՆ

Իրավ անորդ ազրեալ դրամադուրի	Ֆ.000000
Վճարեալ դրամադուրի	150,000
Առհետի դրամ	Հրդեհ
Հի ձևի դէն, ու պայտեալ	580,000—550,000
Չուտ հապի	1875ի
	551,000

աճախորդաց եւ այս քաղաքիւ ընկնու
նք վերայիւ ալ երկու ընկերս ի հանդ մի
այլապիսի դուռ թեան մը մէջ կը գտնուէն
դիւրաւ ինններ կը մատուցանուին
ներս կը բաղկանան երկու ընկերս ի հանդ
այսպէս ապագիտութեան եւ զիւրս ի հան
ելի մեծող ումոր ապագիտութիւն բռնուց

ապահովութիւնը կրնան ընդունուիլ ինչպէս
լէս մօտակայ քաղաքները գիւղերը և գաւ.

Եղեկունի եանդ Համար պէտք է դիմել Մի.
Վիսիոյ Բէրլի, պէլ Բազարի մօտ Կլավանի
Վիսգոր գործակառար
Ճ. Բ. ՍՈՒՍՆ